

רכישת שפה זו אף נתנה אפשרות להמשך לימודים בצרפת. אבל במטולה למדו ערבית. ספרי הלימוד נכתבו על-ידי יהודים ספרדים וגם המורים היו יהודים ספרדים, אנשי צפת.

מביניהם אני זכר את אדון דואק ואדון שאקי, ואת מנחם כהן.¹ עד היום אני יודע שירים בערבית ספרותית שלמדו בעל-פה. על כל פנים כולנו, כל התלמידים, ידעו ערבית על בוריה, דיבור, קריאה וכתיבה.

המושבה הייתה כאמור כבת עשר שנים כאשר הגענו אליה. מצאנו משפחות שלידיהן רובם בגיל בית ספר יסודי - משפחות מרובות ילדים, שישה, שבעה, שמונה ואף שנים-עשר ילדים במשפחה. כך שכיחות בית הספר היו מלאות. הבדלי גיל בין ילדים שלמדו באותה כיתה היו שנה וחצי, ולעתים אף יותר מכך. רבים היו זוגות האחים שלמדו באותה כיתה. גם אחיות רוחמה ואני למדנו באותה כיתה.

היתה זו כיתה טובה. למדנו היטוב. בני כיתתנו ובוגרי בית הספר שלנו בכלל, הוכחו עצם בשנים הבאות בכל תחום.

טיולים בסביבה היו חלק בלתי נפרד מחיי בית הספר. ילדים קטנים, עוד בשנותנו הראשונה במטולה, זכו לי הטiol הראשון למפל התנור. המטרה הייתה להגיע למפל ולעבור במעבר הצר על הסלע התלול. הדבר היה כמעט בלתי אפשרי. במקומות קטנים סידרנו מעין גומות כדי ליצור מידך כף-רגל. וכך, עם תמייה בקייר, אפשר היה לעبور.

במשך הזמן התרגלוינו והיינו עוברים את המקום בריצה. היינו מתחרים בינוינו מי עבר את הנחל לפני המפל על האבני הגדלות מבלי להרטיב את הנעלים. עד באותה שנה ראשונה הלכנו רגל עד לבניאס. הערבות במקום חשובו אותן לתיירים והופיעו לפניו בריקודים ונגינה שבסיומים ביקשו בקשיש. המשכנו לטויל בסביבה במשך השנים, טוילים קצרים וארוכים. הלכנו לקלעת א-שקייף-הבוFOR, לחצבאני, ועוד ועוד.

כאשר הגיענו, עמקה היכרונותנו את הסביבה. הכרנו את כל הדרכים, השבילים והכפרים.

בתקופה בית הספר היה גם אירוע מיוחד, אירוע שלא נשכח שבו לקחנו אנו הילדים חלק, ואשר אירע במטולה בזמן השלטון עבדול-חמיד, שליט תורכיה. הוואלי של בירות, נציגו באיזור, בא לביקור במושבה.

פתח המושבה הקימו לכבודו שער כבוד מקושט בענפי הרדו. למדנו אנו,